

ĐỀ THI NĂNG KHIẾU LẦN 1 LỚP 10 SỬ NĂM HỌC 2020 – 2021

Ngày thi: 05/10/2020

Thời gian làm bài: 150 phút

Câu hỏi (2,0 điểm): Phân biệt trống đồng Ngọc Lũ và trống đồng Đông Sơn? Vì sao nói trống đồng Ngọc Lũ là bộ sử thu nhỏ của dân tộc Việt?

Câu 2 (3,0 điểm): Tìm hiểu truyền thuyết “An Dương Vương xây thành Cổ Loa” dưới góc độ Lịch Sử, hãy cho biết:

a. Nỏ thần Kim Quy thực chất là gì? Dấu tích khảo cổ ngày nay còn những gì về loại vũ khí này?

b. Chuyện Trọng Thủy đánh cắp nỏ thần có thể được coi là nguyên nhân duy nhất giải thích việc nước ta bị mất vào tay phong kiến phương Bắc không?

c. Từ việc mất nước Âu Lạc vào tay Triệu Đà (năm 179 TCN), hãy rút ra bài học kinh nghiệm đối với công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam hiện nay.

Câu 3 (2,0 điểm): Phân tích đặc điểm và vị trí của nền văn minh Văn Lang – Âu Lạc.

Câu 4 (3,0 điểm):

Bằng những kiến thức đã được học về Các quốc gia cổ đại phương Đông:

- Hãy cho biết: Điều kiện tự nhiên đã ảnh hưởng như thế nào đến kinh tế, chính trị, xã hội của các quốc gia cổ đại phương Đông?
- Nêu hiểu biết của em về thành tựu văn hóa được coi là phát minh quan trọng nhất của các quốc gia cổ đại phương Đông. Theo em, nền văn hóa phương Đông cổ đại còn tồn tại những “khiếm khuyết gì”?

-----**Hết**-----

Thí sinh không được sử dụng tài liệu. Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm.

Họ và tên thí sinh:; Số báo danh:

	<p>phồn thực. Những hình ảnh trên trống đồng phản ánh trung thực cuộc sống văn hoá hàng ngày hàng ngày của cư dân Việt cổ, thể hiện không khí sôi động, lạc quan trong tâm thức người xưa.</p> <p>+ Trống đồng là đỉnh cao của kỹ thuật luyện kim và chế tác đồng thau của tổ tiên ta; tượng trưng cho quyền uy của các vị thủ lĩnh; là vật thiêng để giao hòa Trời Đất trong nghi lễ cầu mưa, làm mùa; là nhạc cụ bộ gõ dùng trong lễ hội và chiến trận.</p> <p><i>HS có thể khẳng định:</i> Với người dân Việt Nam, trống đồng là niềm tự hào về truyền thống lịch sử. Người dân mỗi khi nghe thấy âm thanh giòn giã, hào hùng của trống đồng lại gợi nhớ về những chiến công oanh liệt trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc</p>	
--	---	--

Câu 2

Ý	Nội dung	Điểm
	<p>Nỏ thần Kim Quy thực chất là gì?</p> <p>- Nỏ thần Kim Quy trong truyền thuyết thực chất là nỏ Liên Châu, một loại vũ khí có thể bắn một phát được nhiều mũi tên đồng có ngạnh có thể giết chết được nhiều kẻ thù...</p> <p>Nỏ Liên Châu tương truyền do tướng quân Cao Lỗ, một vị tướng tài, đầy tâm huyết của vua Thục chế tạo ra, là vũ khí đặc biệt lợi hại của quân dân Âu Lạc trong cuộc kháng chiến chống quân Triệu...</p> <p>- Trong quá trình nghiên cứu, khảo cổ về di chỉ Cổ Loa, các nhà khoa học đã tìm thấy rất nhiều mũi tên đồng, mỗi mũi tên đều có ngạnh, nếu tên trúng vào kẻ thù thì các ngạnh sắc sẽ móc vào da thịt chúng không rút ra được...</p>	0,5
	<p>b. Trọng Thủy đánh cắp được nỏ thần thực chất là một hoạt động gián điệp tìm hiểu được bí mật của nỏ Liên Châu, đây ko phải là nguyên nhân duy nhất khiến nước ta bị rơi vào tay bọn phong kiến phương Bắc...</p> <p>* Phân tích nguyên nhân mất nước</p> <p>- Nguyên nhân khách quan: Triệu Đà có dã tâm xâm lược, chuẩn bị chu đáo ...</p> <p>- Nguyên nhân chủ quan:</p> <p>+ An Dương Vương chủ quan mất cảnh giác (sau nhiều lần thắng quân Triệu sinh lòng kiêu ngạo, chủ quan, khinh địch, dựa vào thành cao hào sâu, không phòng bị...; không nghe lời can gián của trung thần, cho Trọng Thủy ở rể và vì thế để mất bí mật quốc gia vào tay kẻ thù, làm suy yếu lực lượng quốc phòng của đất nước...)</p> <p>+ An Dương Vương bạc đãi công thần (Cao Lỗ, Nôi Hầu...) khiến đất nước mất những người tài giỏi, nội bộ triều đình bất hòa, chia rẽ...</p> <p>-> Do những sai lầm chủ quan, An Dương Vương bị đẩy vào tình thế cô lập, xa rời nhân dân. Mất lòng dân là nguyên nhân quan trọng dẫn đến mất nước...</p>	0,5
	<p>* Bài học kinh nghiệm</p> <p>- Khái quát bối cảnh đất nước hiện nay</p> <p>- Để xây dựng và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa, chúng ta cần và phải phát huy những bài học dựng nước và giữ nước của cha ông, trong đó có bài học từ thất bại của An Dương Vương. Đó là:</p> <p>+ Phải phải xây dựng đất nước vững mạnh về mọi mặt, đặc biệt là sức mạnh phòng thủ...</p> <p>+ Lực lượng lãnh đạo phải có đường lối đúng đắn, phải luôn gần dân, lắng nghe ý</p>	1,0

kiến của nhân dân... điều chỉnh kịp thời những hạn chế, thiếu sót mới tránh được những hậu quả khôn lường... + Đoàn kết toàn dân, trọng thị người tài... khối đoàn kết toàn dân là nhân tố quan trọng hàng đầu để giữ gìn, bảo vệ nền độc lập dân tộc...; + Luôn đề cao cảnh giác trước những âm mưu chống phá của kẻ thù ...

Câu 3

Ý	Nội dung	Điểm
1	<p>a. Đặc điểm</p> <ul style="list-style-type: none"> - Đây là nền văn minh có <i>nguồn gốc lâu đời</i>, là sự hợp nhất của những nền văn hóa trước đó, tiêu biểu là văn hóa Đông Sơn. - VM VL – ÂL hình thành và phát triển gắn liền với quá trình liên kết các địa phương lại thành lãnh thổ Văn Lang, quá trình đấu tranh và dung hợp các bộ lạc, các nhóm dân cư lại thành cộng đồng dân cư Văn Lang; VM AL – Âu là kết quả, sự phản ánh quá trình tác động qua lại, dung hợp của nhiều nền văn hóa bản địa của những thành phần cư dân khác nhau ở Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ, tạo nên <i>tính thống nhất trong sự đa dạng và phong phú, kết tinh trong đó là bản sắc văn hóa Việt Nam với ý thức cốt lõi là độc lập – tự chủ, yêu nước</i>. - <i>Về mặt kĩ thuật</i>: là nền VM hình thành và phát triển trên cơ sở cuộc cách mạng luyện kim với nghề đúc đồng dần đạt đến mức hoàn thiện và trên cơ sở đó bước vào sơ kỳ thời đại đồ sắt. - <i>Về mặt kinh tế</i>: là nền văn minh nông nghiệp trồng lúa nước của người Việt cổ sống trong khu vực nhiệt đới gió mùa, cùng với nó là nhiều phong tục, tập quán, đặc trưng gắn với nền nông nghiệp trồng lúa nước. - <i>Về mặt xã hội</i>: là một nền văn minh xóm làng dựa trên cơ cấu nông thôn kiểu châu Á của một xã hội phân hóa chưa gay gắt và nhà nước mới hình thành (nhà nước đó vừa có mặt bóc lột công xã, lại vừa đại diện cho lợi ích chung của công xã trong yêu cầu tổ chức đấu tranh chinh phục thiên nhiên, chống thiên tai, khai hoang, làm thủy lợi và tự vệ, chống ngoại xâm) - <i>Về nguồn gốc và mối quan hệ giao lưu văn hóa</i>: + Nền VM Sông Hồng là một nền văn minh bản địa, có cội rễ và cơ sở sâu xa trong cuộc sống lâu đời của các cư dân trên lãnh thổ VL – AL thuở đó. + Nền VM Sông Hồng cũng sớm có quan hệ giao lưu mật thiết với các nền VM láng giềng (đặc biệt là VM Trung Hoa và VM Ấn Độ). 	1,0
2	<p>b. Vị trí</p> <ul style="list-style-type: none"> - VM VL – AL là <i>nền văn minh đầu tiên của dân tộc</i>. Trong tiến trình LSTG, VM VL - AL là một hiện thân tiêu biểu của cơ tầng văn hóa ĐNA nói chung. - Trong khoảng 5 thế kỉ tồn tại, nền văn minh VL – AL đã đạt được những thành tựu phong phú, tạo ra những tác phẩm mang tính biểu tượng và lưu truyền lâu đời. - VM VL – AL từ trong quá trình hình thành và phát triển của nó đã định hình những truyền thống tốt đẹp của người VN, tạo ra những nguyên lý sơ khai của chủ nghĩa yêu nước Việt Nam như: đoàn kết dựng nước, tình nghĩa đồng bào, xả thân cứu nước; VM VL – AL đã thai nghén ra những bản sắc văn hóa đầu tiên mang đậm tính dân tộc mà sau này đã được các nền văn minh, văn hóa sau kế tiếp và trở thành những đặc trưng của dân tộc (đã tạo nên viên gạch để xây nền móng đầu tiên cho lịch sử văn hóa dân tộc). - VM VL – ÂL đã thai nghén ra những bản sắc văn hóa đầu tiên mang đậm tính 	1,0

dân tộc mà sau này đã được các nền văn minh, văn hóa sau kế tiếp và trở thành những đặc trưng của dân tộc. Nó là nguồn sức mạnh tinh thần góp phần thắng lợi trong sự nghiệp giữ nước (mà trước hết là cội nguồn sức mạnh để dân tộc ta chống đồng hóa thành công trong 1000 năm Bắc thuộc).
--

Câu 4

Ý	Nội dung	Điểm
1	Điều kiện tự nhiên đã ảnh hưởng như thế nào đến kinh tế, chính trị, xã hội của các quốc gia cổ đại phương Đông?	
	- <i>Khái quát điều kiện tự nhiên của các quốc gia cổ đại phương Đông:</i> xuất hiện ở lưu vực những con sông lớn, có đồng bằng rộng lớn, đất đai phì nhiêu và mềm xốp, dễ canh tác, lượng mưa đều đặn, khí hậu ẩm nóng...	0,5
	- <i>Ảnh hưởng của điều kiện tự nhiên đến sự phát triển kinh tế:</i> + Nền kinh tế chính là nông nghiệp, ngoài ra thủ công nghiệp và buôn bán là những ngành hỗ trợ nghề nông...	0,25
	+ Công tác trị thủy trong nông nghiệp rất được quan tâm...	0,25
	- <i>Ảnh hưởng đến chính trị:</i> + Do điều kiện tự nhiên thuận lợi cùng với nhu cầu trị thủy và chống ngoại xâm nên nhà nước ra đời sớm vào khoảng thiên niên kỉ IV - III TCN...	0,25
	+ Đất đai rộng lớn, thống nhất và nhu cầu trị thủy cũng tạo điều kiện cho việc tập trung quyền lực hình thành thể chế chuyên chế trung ương tập quyền...	0,25
	- <i>Ảnh hưởng đến xã hội:</i> + Điều kiện tự nhiên thuận lợi, kinh tế sớm phát triển đã dẫn tới sự phân hóa trong xã hội thành các tầng lớp: Quý tộc, nông dân công xã, nô lệ... Do nông nghiệp là gốc nên nông dân công xã chiếm số lượng đông đảo nhất trong xã hội...	0,25
	+ Quan hệ bóc lột chủ yếu trong xã hội cổ đại phương Đông là quan hệ bóc lột giữa quý tộc và nông dân công xã...	0,25
2	Chữ viết là phát minh quan trọng nhất: + Chữ viết ra đời bắt nguồn từ nhu cầu ghi chép, trao đổi, lưu giữ của con người. Cư dân phương Đông là người đầu tiên phát minh ra chữ viết (từ TNK IV TCN). Ban đầu chữ viết là những hình vẽ quy ước, gọi là chữ tượng hình, về sau người ta cách điệu hóa thành nét và ghép các nét theo quy ước gọi là chữ tượng ý, rồi tượng thanh... Người Ai Cập viết chữ trên giấy papyrut, người Lưỡng Hà viết chữ trên đất sét, người Trung Quốc khắc chữ trên xương thú, mai rùa, thẻ tre, lụa.... + là biểu hiện đầu tiên và cơ bản của văn minh loài người. Là cơ sở, chìa khoá để học tập, nghiên cứu, phát minh. Nhờ đó mà chúng ta hiểu được phần nào lịch sử thế giới cổ đại.	0,5
	- Chúng ta dễ dàng nhận thấy bóng dáng của những khuyết điểm trong nền văn hóa cổ đại phương Đông, chẳng hạn như: sự thiếu hệ thống của các tri thức khoa học, sự phức tạp và thiếu tính khái quát của văn tự, sự thống trị của thế giới quan tôn giáo thần bí trong đời sống văn hóa... Điều đó đã hạn chế phần nào khả năng phát triển và truyền bá của văn hóa cổ đại, phương Đông./ Tuy vậy, những thành tựu văn hóa cổ đại phương Đông cổ đại vẫn thật lớn lao và là biểu tượng cho khả năng sáng tạo của loài người từ khi vừa mới già từ xã hội nguyên thủy.	0,5

